

JN — joriy nazorat; ON — oraliq nazorat; YaN — yakuniy nazorat.

Eslatma: dars mashg'ultolaridagi ishtiroki, joriy nazorat va oraliq nazoratlar uchun ajratilgan jami ballar (60 ball) ning kamida 60 foizi (36 ball)ni to'play olmagan talabaning yakuniy nazoratga kirishiga ruxsat berilmaydi.

11. Akademik talablar

O'qituvchi va talaba o'trasidagi o'zaro munosabat samimiy va beg'araz bo'lishi lozim, talaba mustaqil bajargan topshiriqlarni belgilangan tartibda elektron pochta yoki o'quv platforma orqali yuboradi va javobni ham shu tartibda oladi. Belgilangan muddatda bajarilmagan topshiriqlar qayta qabul qilinmaydi. O'qituvchi talaba tomonidan bajarilgan topshiriqlarni antiplagiats dasturida tekshiradi, originallik darajasi 70 foizdan past bo'lgan ishlar baholash uchun qabul qilinmaydi. Talabaning bajargan topshirig'i 2 marta gacha antiplagiats dasturida tekshirilishiga imkoniyat beriladi, natija talab darajasida bo'lmasa, ish qabul qilinmaydi.

O'quv-uslubiy boshqarma boshlig'i:

F. Odilov

Fakultet dekani:

S. Ismoilov

Kafedra mudiri:

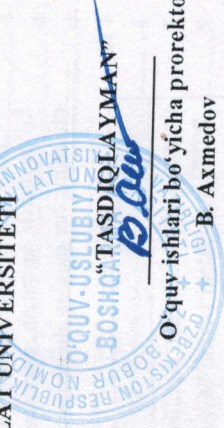
B. Ruzimov

Tuzuvchi:

U. Hamrokulov

OLIJ TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
ZAHIRIDDIN MUHAMMAD BOBUR NOMIDAGI
ANDIJON DAVLAT UNIVERSITETI

O'quv ishlari bo'yicha prorektor
B. Axmedov

“ ” 2025-yil

Iqtisodiyot va moliya kafedrasi

EKONOMETRIKAGA KIRISH
FAN SILLABUSI
(EKMETI305)

Bilim sohasi:

400000 – Biznes, boshqaruv va huquq

Ta'lim sohasi:

410000 – Biznes va boshqaruv

Ta'lim

yo'nalishi:

60410100 - Iqtisodiyot (tarmoqlar va sohalar bo'yicha)

Andijon – 2025

© Ushbu hujjat Andijon davlat universiteti mulki hisoblanadi va uni oluvchilar uchun maxfiy bo'lib, to'liq yoki qisman nusxa ko'chirilishi, tarqatilishi yoki ko'paytirilmasligi yoki uchinchi shaxslarga berilmasligi kerak. Ushbu materialni ko'paytirish, tarqatish, nusxalash, oshkor qilish, o'zgartirish, tarqatish yoki nashr etishning har qanday shakli qat'iyan man etiladi.

Kun	
Avqust 2025	Ushbu sillabus Andijon davlat universiteti kengashining 2025-yil "28"-avgustdagi 1-sorli bayonnomasi bilan ma'qullangan.
	Tuzuvchi: U.A. Hamrokulov Iqtisodiyot va moliya kafedras, katta o'qituvchisi, i.f.f.d. (PhD)
	Taqrizchilar: D.X. Sarimsaqov Andijon davlat texnika instituti, Iqtisod fakulteti dekani (PhD) dotsent. Z.R. Xusanova Andijon davlat universiteti Menejment kafedras, dotsenti, i.f.f.d. (PhD)

Mundarija

EKMET1305: Ekonometrikaga kirish	4
1. Fan tavsifi	4
2. Fanning dastlabki rekvizitlari	4
3. Fanning maqsadi	4
4. Ta'lim berish natijalari	4
5. Ta'lim berish usullari	5
6. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar	5
7. Adabiyotlar	5
8. Soatlar/Kreditlar	5
9. Fanning tarkibiy tuzilishi	6
10. Talabalar bilimini baholash	6
11. Akademik talablar	7
	8

EKONOMETRIKAGA KIRISH. (EKMET1305)

1. Fan tavsifi

Ekonometrika – bu iqtisodiy hodisalar va jarayonlarni matematik-statistik usullar yordamida o'rganadigan fan hisoblanadi. U iqtisodiy nazariya, matematika va statistikaning birlashgan sohasi bo'lib, iqtisodiy model va gipotezalarni tekshirish, miqdoriy tahlil qilish hamda prognozlashga xizmat qiladi.

Ekonometrikaga kirish — bu iqtisodiy nazariya, matematika va statistikani birlashtiruvchi fan bo'lib, iqtisodiy jarayonlarni miqdoriy tahlil qilish, ular o'rtasidagi bog'liqlikni aniqlash va prognozlash bilan shug'ullanadi. U iqtisodiy hodisalarning sifat jihatlari emas, balki sonli ifodasi va modellashirilgan shaklini ham o'rganadi.

Ekonometrikaga kirish fanining asosiy jihati shundaki, u iqtisodiy jarayonlarni faqat nazariy yoki statistik kuzatishlar orqali emas, balki matematik va statistik usullar yordamida amalda o'lchash, tahlil qilish va prognozlash imkonini beradi.

2. Fanning dastlabki rekvizitlari

Amaliy matematika (APPM16).

Iqtisodiyotda Axborot kommunikatsion texnologiyalar va tizimlar (ICTECO6)

Iqtisodiyot (ECONOM6)

Statistika (STATIS6)

3. Fanning maqsadi

Ekonometrikaga kirish fanining maqsadi – talabalarga iqtisodiy hodisa va jarayonlarni nazariy, matematik hamda statistik usullar yordamida o'rganish, ularni amaliy ma'lumotlar asosida tahlil qilish va kelajakni prognozlashni o'rgatishdir. Bundan tashqari talabalarga bozor munosabatlari sharoitida milliy iqtisodiyot va uning tarmoqlari kabi murakkab iqtisodiy tizimlarni matematik modellashirish asoslarini o'rgatish hamda ularni amaliyotda tatbiq etish ko'nikmasini hosil qilishdan iborat.

4. Ta'lim berish natijalari

Ushbu fanni tugatib, talabalar quyidagi ko'nikmalarga ega bo'ladi:

1. Murakkab iqtisodiy tizimlar va jarayonlarni matematik modellashirish tamoyillarini o'rganadi.
2. Mikro va makro jarayonlar tahlilida qo'llaniladigan matematik usullar va modellarni o'rganadi.

3. Ijtimoiy-iqtisodiy jarayonlar tahlilida matematik modellardan foydalanishni o'zlashtiradi.

4. Ishlab chiqarish funksiyalari, talab va taklifning matematik modellarni o'rganadi;

5. Ijtimoiy-iqtisodiy jarayonlarning asosiy ko'rsatkichlari asosida matematik modellarni tuzish va ularni baholashni o'zlashtiradi.

5. Ta'lim berish usullari

- real vaziyatga asoslangan amaliy ishlarni bajarish;
- esse, tezis va maqolalar yozish;
- iqtisodiy jarayonlarning vaziyatli topshiriqlarni (keys-stadi) yechish;
- muhokamalarda ishtirok etish;
- kichik guruhlarda ishlashni tashkil etish;
- loyiha ishini bajarish;
- mustaqil ishlarni bajarish;
- taqdimot tayyorlash;
- turli darajadagi masalalar va testlarni yechish;

6. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

1. Ko'p omilli matematik taxlilda omillarni tanlash muammosi.
2. Matematik modellashirishda qo'llaniladigan amaliy dasturlar paketlarining hususiyatlari.
3. Kichik biznes va xususiy tadbirkorlik sub'yektlari faoliyatini tahlil qilishda matematik modellardan foydalanish.
4. Bozor hajmini aniqlashda matematik modellardan foydalanish.
5. Korrelyatsion-regression tahlil.
6. Dinamik matematik modellardan foydalanish.
7. Makroiqtisodiy ko'rsatkichlarni prognozlash.
8. Maxsulotga bo'lgan talab va taklifning matematik modelini tuzish va prognozini amalga oshirish.
9. Aholi bandligi va daromadlarini oshirishda kichik biznes va xususiy tadbirkorlik sub'yektlari ko'rsatkichlarini matematik tahlil qilish.
10. Matematikaga kirish fanining ahamiyati.

7. ADABIYOTLAR

Asosiy adabiyotlar

1	Ishnazarov J., Nurullayeva Sh., Xomidov S. Matematikaga kirish. O'quv qo'llanma. - G.: Iqtisodiyot. 2021. - 210 b.
2	Картаев Ф. Введение в эконометрику: учебник. - М.: Экономический факультет МГУ имени М.В. Ломоносова. Проспект, 2021. - 472 с.

3	Gujarati D.N. Basic Econometrics. McGraw-Hill, 5th edition, 2009. -922 p.
Qo'shimcha adabiyotlar	
1	Shodiev T.Sh., Xakimov T.X., Boltaeva L.R., Ishnazarov A.I., Nurililchieva Sh., Muminova M.A. "Ekonometrika" (o'quv qo'llanma). —T.: TDIU, 2007. -178 b)
2	Б.Б.Беркинов. Эконометрика. Учебник. —Т.: «Фан ва texnologiya», 2015, 164 бет.
3	Мустафакулов Ш. Негматов Ж., Муродуллаев Н., Жураев Б. Эконометрика. Учебник. —Т.: 2017. - 155 б.
4	Абдуллаев А.М., Джамалов Эконометрическое моделирование. Учебник для ВУЗов, 2010 г, 614 с

8. Soatlar/Kreditlar

Uchinchi semestr kredit modul miqdori – 5

Ta'lim turi	Ma'ruza	Seminar mashg'ulot	Laboratoriya	Mustaqil ta'lim	Jami
Kunduzgi	18	18	24	90	150
Yillik, jami	18	18	24	90	150

9. Fanning tarkibiy tuzilishi

Kunduzgi:

T/r	Mavzular	Ma'ruza, amaliy va seminar mashg'ulotlar rejasi	Soatlar	
			Ma'ruza mashg'ulotlar	Seminar mashg'ulotlar
1.	Ekonometrik modellashtirish asoslari.	1. Ekonometrika tarixi. 2. Ekonometrika fani predmeti. 3. Modellashtirish asoslari.	2	2
2.	Ekonometrik modellarning axborot ta'minoti.	1. Iqtisodiy ma'lumotlar va ularni qayta ishlash 2. Iqtisodiyotda omillar va ularning turlari. 3. Ekonometrik modellarni tuzishga va unda qatnashadigan ma'lumotlarga qo'yiladigan talablar	2	2
3.	Ekonometrikada ehtimollar nazariyasining matematik statistikaning asosiy tushunchalari.	1. Ehtimollar nazariyasi va matematik statistikaning asosiy tushunchalari. 2. Diskret va uzluksiz tasodifiy miqdorlar. 3. To'plamlar va ularning xossalari. 4. Tasodifiy miqdorlarning xarakteristikalarini hisoblash	2	2
				10

4.	Yuft korrelyatsion-regression tahlil.	1. Regression model to'g'risida tushuncha. 2. Bir omilli chiziqli regression model turlari. 3. Chiziqli regressiya va korrelyatsiya: mohiyati va parametrlarini baholash	2	2	10
5.	Ko'p omilli ekonometrik tahlil.	1. Modellarning tuzilishi 2. Ko'p omilli regressiyani tuzishda omillarni saralash. 3. Ko'p omilli regressiya tenglamasining parametrlari	2	2	10
6.	Ekonometrik modellarni baholash	1. Chiziqli regressiya tenglamasining ishonchligi, uning parametrlarini muhimligini baholash. 2. Chiziqli regressiya tenglamasi intervalining bashorati	2	2	10
7.	Tenglamalar tizimi ko'rinishidagi ekonometrik tahlil.	1. Ekonometrikada qo'llaniladigan tenglamalar tizimi haqida tushuncha. 2. Modellarning tuzilmaviy va keltirilgan shakllari 3. Tarkibiy (tuzilmaviy) model parametrlarini baholash	2	2	10
8.	Amaliy ekonometrik modellar.	1. Ishlab chiqarish modellari. 2. Iqtisodiyotda chiziqli modellar. 3. Iqtisodiy tahlilda elastiklik	2	2	10
9.	Iqtisodiy ko'rsatkichlarni prognozlashda ekonometrik modellardan foydalanish	1. Iqtisodiy jarayonlarni bashoratlash tushunchasi, iqtisodiy bashoratlarni tasniflashi va bashoratlash bosqichlari 2. Davriy qatorlar va iqtisodiy ma'lumotlarga qo'yiladigan talablar. 3. Iqtisodiy jarayonlar dinamikasi asosiy ko'rsatkichlari va ular yordamida bashoratlash.	2	2	10
Jami soat			18	18	90

10. Talabalar bilimni baholash

Maksimal va saralash ballari	Ma'ruza mashg'ulotlarida 30 ball	Amaliy, seminar, laboratoriya mashg'ulotlarida 30 ball	Jami	Yakuniy nazorat	Jami
	Oraliq nazorat uchun	Joriy nazorat uchun	Mustaqil ta'lim		
Maksimal bal 100%	15	15	15	40	100
Saralash balli 60%	Saralash balli 36 ball				
Nazoratni o'tkazish muddati va shakli	Fanning 70 foiz o'zlashtirilganida (yozma, amaliy ish, og'zaki)	Amaliy, seminar, laboratoriya mashg'ulotlar davomida		YN jarayoni yozma og'zaki test shaklida o'tkaziladi	

Talabaning semestr davomida fan bo'yicha to'plagan umumiy balli har bir nazorat turidan belgilangan qoidalariga muvofiq quyidagi formula orqali hisoblanadi:

$$Y_{AB} = JN + ON + YaN$$

Bu yerda: